

حسادت با کفر گره خورده است/ ریشه های شناختی، عاطفی و ارادی حسادت

رئیس مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در قم گفت: ریشه های حسادت در انسان یک ریشه شناختی و عاطفی و ارادی است. حسادت حتی با کفر گره خورده است و می تواند ایمان فرد را ضعیف کند.

رئیس مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در قم گفت: ریشه های حسادت در انسان یک ریشه شناختی و عاطفی و ارادی است. حسادت حتی با کفر گره خورده است و می تواند ایمان فرد را ضعیف کند.

حجت الاسلام دکتر «محمد جواد زارعان» در مورد اینکه ریشه حسادت در وجود انسان به کجا بر می گردد به خبرنگار مهر گفت: حسادت یکی از آفات ریشه ای و اساسی رفتار و اخلاق انسان است. از جمله از سه گناه نخستین که تکبر شیطان و حرص و آز حضرت آدم و حسادت قابیل نسبت به هابیل است. حسادت حتی ایمان و تقوای انسان را از بین می برد و با کفر گره خورده است. بنابراین توجه به مفهوم حسادت و ریشه یابی آن و پیدا کردن راه حل های رهایی از آن اهمیت و ضرورت خاصی می تواند داشته باشد.

وی افزود: اما قبل از هر چیز باید حسادت را تعریف کنیم. حسادت به این معناست که فرد چیزی را ندارد و یا دارد اما از اینکه دیگران آن ویژگی را دارند و از آن برخوردارند ناراحت است. یعنی حسادت به معنای ناراحت بودن از این است که فرد یا افرادی از ویژگی های مادی یا معنوی برخوردار می باشند که این فرد نمی تواند آن را تحمل کند. حسادت بسیار منفی است.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمیه عنوان کرد: اما ریشه های آن یکی به فقدان شناختی بر می گردد جهالت داشتن از اینکه دیگران نباید ویژگی ها و برخورداری های او را داشته باشند تا او بتواند منحصر بفرد باشد. شخص حسود برداشتش این است که دیگران نباید آن ویژگی ها و برخورداری ها را داشته باشند تا آن برخورداری ها به او برسد. حسادت ریشه گرایشی و عاطفی هم دارد. به این معنا که درست است که حسادت خودش گرایش است اما یک حالت انفعال و حالت عاطفی در فرد است. یعنی اینکه دیگران ویژگی ها و برخورداری هایی را دارند او ناراحت است.

وی افزود: حسادت یک ریشه ارادی در فرد هم دارد. یعنی افراد باید برای رفع آن در خود تلاش کنند، افراد اراده می کنند که حسادت در آنها شکل نگیرد یا اگر شکل گرفت آن را مهار کنند و اجازه رشد و گسترش به آن ندهند. کسانی که ضعف اراده دارند به اشخاص حسود تبدیل می شوند. زیرا زمینه حسادت در همه افراد وجود دارد اما عده ای آن را با تمرین در خود می کشند و عده ای آن را در خود رشد می دهند.

رئیس مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در قم در مورد اینکه عواقب حسادت و چشم و هم چشمی در سطح فردی و خانوادگی و اجتماعی چیست هم اظهار داشت: حسادت از نظر فردی اینطور می شود که وقتی فرد حسود از برخورداری های دیگران ناراحت است این مسئله باعث تنفر او از آنها می شود که نسبت به دیگران بدبین می شود و نمی تواند دیگران را تحمل کند و بنوعی ناراحتی اعصاب مستمر پیدا می کند. از نظر اجتماعی به معنی آن است که از دیگران جدا می شود، زیرا متقابلاً دیگران هم عکس العمل نشان می دهند و رفته رفته آنها هم از او بریده می شوند. بنابراین انزوا از تبعات اجتماعی حسادت است.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه تصریح کرد: چشم و هم چشمی تفاوت های با حسادت دارد اگر چه آثار و تبعات حسادت را همراه دارد. در چشم و هم چشمی فرد می گوید خواهرم یا برادرم یا دوستم مثلاً فلان تلویزیون را دارد من هم نباید کم بیاورم باید مثل آن را داشته باشم بدون اینکه به جایگاه اجتماعی و وضعیت اقتصادی اش توجه کند که اقتضای آن چیست، تصمیم می گیرد وام بردارد یا قرض بگیرد یا بیشتر کار کند تا فلان تلویزیون را بخرد. آثار و تبعات چشم و هم چشمی در فشار قرار گرفتن اقتصادی و روانی فرد است.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه در مورد اینکه از دید قرآن و روایات حسادت و چشم و هم چشمی چگونه بیان شده است، گفت: سوره فلق برای همه آشنا است از نگاه قرآن قطعاً یکی از شوری که انسان را به خودش مبتلا می کند و باید نسبت به آن به خدا پناه برد حسد است. در تعبیر روایی بسیار مبسوط تر ویژگی های حسد و ریشه هایش و آثار و تبعات فردی و اجتماعی اش بیان شده است. اینکه حسد یک بیماری روحی است و این بیماری همانطور که آتش هیزم را در خود می بلعد ایمان و تقوا را در انسان از بین می برد. یعنی تا حد کفر می تواند پیش رود. یعنی حسد انسان را به یک انسان بی دین و کافر تبدیل می کند. البته بعضی از انسانها و در بعضی از فضاها زمینه این بیماری در آنها و آنجاها بیشتر است. یعنی در بین دو روستایی که بر روی زمین کار می کنند حسادت نیست ولی دو نفری که سابقه یکسانی دارند و یکی از آنها به مقام و موقعیتی دست پیدا می کند و آن یکی چنین مقام و موقعیتی را ندارد حسادت بیشتر می شود. بنابراین حسادت به اندازه های متفاوت در انسانها شکل می گیرد.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمیه در مورد اینکه راهکار رهایی از حسد چیست هم عنوان کرد: باید ریشه های حسد در خود را از بین ببریم. بهترین راهکار توجه دادن مقام فرد به سمت خداست. یعنی اینکه خداوند روزی انسانها را تعیین کرده و خداوند آن امکانات را به افراد بخشیده است و ارزشهای دنیوی ارزش نیستند. اگر انسان این را بفهمد و در خود تقویت کند. اینکه بهترین ارزش نزد خداوند تقوای الهی است هر کس که ارزشهای الهی را بیشتر رعایت کند خودش را به خدا نزدیکتر کرده و رضایت الهی را بیشتر جلب کرده است. این چنین کسانی نزد خدا عزیزتر هستند. و ارزشهای دنیوی همه رفتنی و پوسیدنی است و در چند روز دنیا هم ارزشی ندارند. بنابراین اگر انسان دائماً به خودش این تذکرها را بدهد و دائماً به خدا توسل کند در مسیر تقوای الهی بیشتر قدم بردارد این شناخت در او بیشتر مهیا می شود و می تواند حسد را در خود مهار کند

ضمن اینکه با بخشش و انفاق هم می‌تواند ریشه‌گرایی و عاطفی‌حسادت در خود را از بین ببرد. اگر به اندازه توانایی خودش و مقدار توان اقتصادی‌ای که دارد بتواند تمرین و ممارست در انفاق و بخشش داشته باشد قطعاً بیماری حسد در او مداوا خواهد شد. اما اگر باز هم حسد در او از بین نرفت می‌تواند به یک مشاور برای مشورت مراجعه کند و نسبت به این بیماری خطرناک خودش را مداوا کند.

رئیس مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در قم در مورد اینکه حسادت در فضای سیاسی چه آثاری می‌تواند داشته باشد هم گفت: کسانی که در فضاهای خاصی قرار دارند بیشتر در معرض مبتلا شدن به این بیماری هستند. یکی از این فضاها هم فضای سیاسی است. در فضای سیاسی این بیماری از این جهت که آثار و تبعات مخربتری دارد می‌تواند خطرناک باشد. مثلاً ترور شخصیت و دروغ و بهتان زدن می‌تواند از تبعات حسادت در فضای سیاسی باشد که البته باید نسبت به رفع آن سیاستمداران تلاش کنند و اگر نشانه‌های جزئی از حسد را در خود دیدند نسبت به رفع آن حساس باشند و حسد را در خود از بین ببرند.